

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМИТЕТ З ПИТАНЬ ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРАВОСУДДЯ

ВИСНОВОК

**щодо проекту Закону про внесення змін до деяких законодавчих
актів України щодо захисту прав вкладників, відновлення довіри
до банківської системи України, підвищення ефективності виведення
банків з ринку а також адаптації до міжнародних
стандартів та актів законодавства ЄС
(реєстр. № 6273-1 від 18 квітня 2017 року)**

Комітет з питань правової політики та правосуддя на своєму засіданні 28 лютого 2018 року (протокол № 67) розглянув на відповідність Конституції України проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту прав вкладників, відновлення довіри до банківської системи України, підвищення ефективності виведення банків з ринку а також адаптації до міжнародних стандартів та актів законодавства ЄС (реєстр. № 6273-1 від 18 квітня 2017 року), поданий народними депутатами України Вілкулом О.Ю., Колесніковим Д.В. та іншими (далі – Законопроект).

Згідно з поясннюальною запискою до Законопроекту він розроблений з метою приведення законодавства у відповідність до міжнародної практики щодо системних банківських криз, посилення захисту прав вкладників; посилення інституційної спроможності Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, удосконалення процедури виведення неплатоспроможних банків з ринку, у тому числі прискорення продажу активів; посилення повноважень кураторів Національного банку України.

Законопроектом пропонується внести зміни до Кримінального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України, Цивільного, Господарського та Кримінального процесуальних кодексів України, законів України "Про систему гарантування вкладів фізичних осіб", "Про банки і банківську діяльність", "Про відновлення неплатоспроможності боржника або визнання його банкрутом", "Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань", "Про забезпечення вимог кредиторів та реєстрацію обтяжень", "Про акціонерні товариства", "Про іпотеку", "Про судовий збір", "Про виконавче провадження", Декрету Кабінету Міністрів України "Про державне мито" тощо.

Змінами до зазначених нормативно-правових актів пропонується: уповноважити Національний банк України запроваджувати особливий режим контролю за діяльністю банку, у разі застосування до банку заходів впливу у вигляді обмеження, зупинення чи припинення здійснення окремих видів здійснюваних банком операцій, у тому числі операцій із пов'язаними з банком особами, та/або віднесення банку до категорії проблемних, надати можливість призначати куратора банку у день прийняття одного із зазначених рішень; зобов'язати банки негайно повідомляти Національний банк України та Фонд гарантування вкладів, якщо вони не здатні задовольнити частково або повністю вимоги вкладників, або інші вимоги кредиторів такого банку, зазначаючи причини такої нездатності; оприлюднювати шляхом опублікування в газеті "Урядовий Кур'єр" або "Голос України", та на веб сайті Національного банку України рішення (постанови правління) Національного банку України про віднесення банку до категорії проблемного, у тому числі інформацію про підстави визнання його проблемним; встановити, що акціонерне товариство здійснює розміщення або продаж кожної акції, яку воно викупило, за ціною, не нижчою за її ринкову вартість, що затверджується наглядовою радою, крім випадків розміщення акцій під час виведення неплатоспроможного банку з ринку, у тому числі створення та приведення у відповідність до вимог банківського законодавства діяльності переходного банку; утворити Раду громадського моніторингу при Фонді гарантування вкладів фізичних осіб як постійно діючий на громадських засадах дорадчий орган; передбачити внесення банками регулярного внеску до Фонду на диференційованій основі, залежно від ступеню ризику у діяльності банку, встановивши граничні розміри таких внесків та інше.

Крім того, Законопроектом пропонується звільнити від сплати судового збору Фонд гарантування вкладів фізичних осіб та/або уповноважену особу Фонду за подання позовів до власника істотної участі, учасника та/або керівника банку з вимогою про відшкодування шкоди, заподіяної банку, а також позивачів у справах щодо спорів, пов'язаних з порушенням прав споживачів, в тому числі споживачів фінансових послуг, відповідно до законів України "Про захист прав споживачів", "Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг", "Про споживче кредитування", "Про страхування" та позивачів у справах щодо спорів, пов'язаних з порушенням прав фізичних осіб (фізичних осіб – підприємців) вкладників (кредиторів), які не є пов'язаними особами банку, за позовами до банків, віднесеніх до категорії неплатоспроможних, тимчасових адміністрацій таких банків або Фонду гарантування вкладів фізичних осіб.

Вирішуючи питання про відповідність Законопроекту положенням Конституції України, Комітет виходить з такого.

У Конституції України визначається, що Україна є правовою державою (стаття 1), органи законодавчої, виконавчої та судової влади здійснюють свої повноваження у встановлених цією Конституцією межах і відповідно до

законів України (частина друга статті 6), закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй (частина друга статті 8).

За приписом частини другої статті 19 Основного Закону України органи державної влади зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Відповідно до частини четвертої статті 13 Конституції України держава забезпечує захист прав усіх суб'єктів права власності і господарювання, соціальну спрямованість економіки.

За Основним Законом України кожен має право володіти, користуватися і розпоряджатися своєю власністю. Ніхто не може бути протиправно позбавлений права власності. Право приватної власності є непорушним (положення статті 41 Конституції України).

Згідно з частиною п'ятою статті 55 Основного Закону України кожен має право будь-якими не забороненими законом засобами захищати свої права і свободи від порушень і противправних посягань.

Відповідно до пунктів 7, 8, 14 частини першої статті 92 Конституції України виключно законами України визначаються правовий режим власності, правові засади і гарантії підприємництва, судочинство, а згідно з пунктом 1 частини другої статті 92 Основного Закону України виключно законами України встановлюються засади створення і функціонування фінансового, грошового, кредитного та інвестиційного ринків.

Згідно із статтею 1 Першого Протоколу до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод кожна фізична або юридична особа має право мирно володіти своїм майном. Ніхто не може бути позбавлений своєї власності інакше як в інтересах суспільства і на умовах, передбачених законом і загальними принципами міжнародного права. Проте попередні положення жодним чином не обмежують право держави вводити в дію такі закони, які вона вважає за необхідне, щоб здійснювати контроль за користуванням майном відповідно до загальних інтересів.

Варто зазначити, що Директивою 2014/49/ЄС від 16 квітня 2014 року про схеми гарантування депозитів, встановлюються правила і процедури стосовно запровадження і функціонування схем гарантування депозитів, при цьому, слід враховувати положення Директиви 2014/59/ЄС від 15 травня 2014 року, що запроваджує правові рамки для відшкодування і розпуску кредитних інституцій та інвестиційних фірм, та якою встановлено детальні правила і процедури складення планів відшкодування і розпуску зазначених інституцій, призначення компетентних органів, звітування тощо.

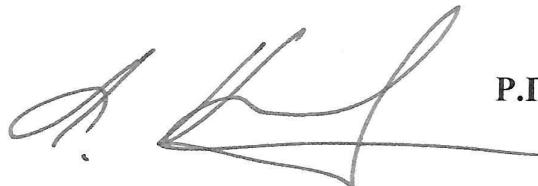
Разом з тим, окремими положеннями Законопроекту пропонується доручити Національному банку України, Фонду гарантування вкладів фізичних осіб у місячний строк з дня набрання чинності цим Законом "забезпечити врегулювання процедури виконання рішень суду щодо: скасування постанов Національного банку України про відкликання банківських ліцензій банків та початок їх ліквідації, виконання зобов'язання Національного банку України повернути банківські ліцензії банку,

скасування рішень Виконавчої дирекції Фонду гарантування вкладів фізичних осіб про початок процедури ліквідації та делегування повноважень ліквідатора банку..." та інше (пункт 7 розділу II "Прикінцеві та перехідні положення" Законопроекту). Зазначена пропозиція видається не зовсім коректною, оскільки згідно зі статтею 1291 Конституції України судове рішення є обов'язковим до виконання. Держава забезпечує виконання судового рішення у визначеному законом порядку. Контроль за виконанням судового рішення здійснює суд.

Верховна Рада України – єдиний орган законодавчої влади в Україні, одним із повноважень якого є прийняття законів (стаття 75, пункт 3 частини першої статті 85 Конституції України). З огляду на зазначене, законодавча ініціатива є предметом правового регулювання закону та узгоджується з Конституцією України.

Враховуючи викладене, Комітет дійшов висновку, що проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту прав вкладників, відновлення довіри до банківської системи України, підвищення ефективності виведення банків з ринку а також адаптації до міжнародних стандартів та актів законодавства ЄС (реєстр. № 6273-1 від 18 квітня 2017 року), поданий народними депутатами України Вілкулом О.Ю., Колесніковим Д.В. та іншими, не суперечить положенням Конституції України.

Голова Комітету

Р.П. КНЯЗЕВИЧ